

Pohjois-Pohjanmaan perhehoitoyhdistyksen palaute Pohteen perhehoidon toimintaohjeen päivitykseen

Pohteen vastaus palautteeseen

Lastensuojelun perhehoidon toimintaohjeen päivityksestä on pyydetty Pohjois-Pohjanmaan perhehoitoyhdistys ry:n kommentit. Kommentit on käyty läpi yhteisessä tapaamisessa Pohteen edustajien ja Pohjois-Pohjanmaan perhehoitoyhdistys ry:n edustajien kesken teams-tapaamisella 18.2.2026. Tapaamisen jälkeen perhehoitoyhdistys on toimittanut kirjallisesti kaksi sähköpostia toimintaohjeeseen liittyen, joissa on esitetty lisähuomioita toimintaohjeeseen.

Perhehoitoyhdistyksen kommentit ja Pohteen vastaukset on käyty läpi Pohteen tulevaisuuslautakunnassa 17.6.2026.

Asia Pohjois-Pohjanmaan perhehoitajat ry:n on pyytänyt perhehoidon toimintaohjeeseen tietoturvaan liittyvää käytännön ohjeistusta ja tietoa siitä, miten esimerkiksi käytännön asioista on jatkossa mahdollista sopia viestitse tai lähettää valokuvia perhehoidon kontekstissa. Tarve on tullut esille, kun perhehoitajat, Oima-tiimi ja Perhehoidonkeskus ovat kokoontuneet teamsissa aiheesta: *"Henkilötietojen käsittely perhehoidossa"*.

Vastaus Palaute on otettu Pohteella vastaan ja asian jatkoselvittelyä tehdään Pohteen tietosuojavastaavien kanssa. Perhehoitajia tullaan tiedottamaan asiasta erillisellä tiedotteella/ ohjeella.

Asia Pohjois-Pohjanmaan perhehoitajat ry on ilmaissut näkemyksensä käytännöstä liittyen Pohteen perhehoidon vapaiden kulukorvauksiin ja esittää, että kulukorvaus maksetaan vapaan mahdollistajalle aina riippumatta siitä, missä hoito tapahtuu – lapsen omassa sijaiskodissa tai vapaan mahdollistajan kodissa. Perhehoitoyhdistys tuo esille, että nykyinen käytäntö johtaa usein siihen, että lapsi siirtyy vapaan ajaksi vapaan mahdollistajan kotiin, vaikka lapsen edun mukaista olisi pysyä omassa sijaiskodissaan.

Vastaus Perhehoitolain mukaan perhehoitajalle tulee järjestää mahdollisuus vapaaseen, jonka pituus on kaksi (2) vuorokautta kutakin sellaista kalenterikuukautta kohden, jona hän on toiminut toimeksiantosopimuksen perusteella vähintään 14 vuorokautta perhehoitajana. Vapaa voidaan järjestää siten, että vapaan mahdollistaja tulee perhehoitokotiin tai vaihtoehtoisesti lapsi menee sijaishoitajan kotiin.

Pitkäaikaiselle perhehoitajalle maksettava kulukorvaus on tarkoitettu kattamaan lapsen tavanomaiset ylläpitokustannukset, kuten asumiseen, ravintoon ja arkeen liittyvät perusmenot, ja se maksetaan myös perhehoitajan vapaan ajalta. Näin ollen lapsen ylläpidosta aiheutuvat kustannukset on katettu tilanteissa, joissa hoito järjestetään perhehoidossa vapaan mahdollistajan toimesta. Pitkäaikainen perhehoitaja saa vapaiden ajalta kulukorvauksen huolimatta siitä, onko lapsi perhehoidossa vai vapaan mahdollistajan kodissa.

Vapaan mahdollistajalle maksetaan palkkio ja mahdolliset matkakulut. Kulukorvaus maksetaan siinä tapauksessa, jos lapsi tulee vapaiden ajaksi vapaan mahdollistajan

—

kotiin. Perhehoitoyhdistys esittää, että kulukorvaus maksettaisiin myös vapaiden mahdollistajalle riippumatta siitä, missä hoito toteutuu.

Pohde maksaa kulukorvauksen tällä hetkellä samanaikaisesti sekä pitkäaikaiselle perhehoitajalle että vapaan mahdollistajalle tilanteessa, jossa perhehoitajan vapaa toteutuu vapaan mahdollistajan kotona. Tämä tekee Pohteelle kaksinkertaiset kulukorvauskustannukset kyseisiltä päiviltä.

Käytäntöön on päädytty, koska jälkikäteinen kulukorvauksen perintä pitkäaikaiselta perhehoitajalta on aiheuttanut hallinnollisia kustannuksia. Käytäntö aiheutti myös perhehoitajalle lisätyötä, koska he joutuivat päivittämään ajantasaisesti vapaiden toteutumisen ja perumisen aiemmin käytössä olleessa perhehoitajien palkkajärjestelmässä, joka oli käytössä ennen nykyistä Oima-järjestelmää. Aiemman palkkajärjestelmän toimintaan aiheutuneiden haasteiden vuoksi on luovuttu kulukorvauksen jälkikäteisestä perinnästä pitkäaikaisilta perhehoitajilta tilanteissa, joissa lapsi on vapaiden mahdollistajan kotona.

Perhehoitoyhdistys tuo esille, että nykyinen käytäntö johtaa usein siihen, että lapsi siirtyy vapaan ajaksi vapaan mahdollistajan kotiin, vaikka lapsen edun mukaista olisi pysyä omassa sijaiskodissaan. Pohde toteaa, että mikäli käytäntö muodostuu sellaiseksi, että se ohjaa vapaiden järjestämistä lapsen etua vahvemmin, asiaa on arvioitava uudelleen. Tällöin Pohteen on tarkasteltava, onko päällekkäisen kulukorvauksen maksaminen tarkoituksenmukaista tilanteissa, joissa hoito järjestetään vapaan mahdollistajan kotona. Pohteen selvityksen mukaan nykyisin käytössä olevassa Oima-järjestelmässä olisi mahdollista jakaa kulukorvaus puoleksi pitkäaikaisen perhehoitajan ja vapaan mahdollistajan kesken riippumatta vapaan järjestämispaikasta. Pohteella järjestetään perhehoitoa lastensuojelun asiakkaille, ikäihmisille ja vammaisille henkilöille ja perhehoidossa tulee olla yhdenvertaiset käytänteet.

Tässä vaiheessa Pohteen näkemyksen mukaan nykyistä käytäntöä ei ole tarkoituksenmukaista muuttaa. Kun vapaa toteutetaan pitkäaikaisen perhehoitajan luona, kattaa perhehoitajalle maksettu kulukorvaus ylläpidosta muodostuvat kustannukset, kuten tavanomaisen arjen, ravinnon ja asumisen kustannukset.

Asia Perhehoitoyhdistys pyytää Pohdetta tarkistamaan lastensuojelun perhehoitajille maksettavan kilometrikorvauksen tason ja nostamaan sen nykyisestä 0,35 eurosta kilometriltä vastaamaan Verohallinnon vuosittain määrittelemää verovapaata kilometrikorvausta.

Vastaus: Pohde toteaa, että Perhehoidon toimintaohjeen päivittämisen yhteydessä ei ole tarkoitus päivittää Pohteen tulevaisuuslautakunnan vuodelle 2026 vahvistamia korvauksia. Perhehoitoyhdistyksen esittämä Verohallinnon verovapaa kilometrikorvaus 0,55 euroa kilometriltä (vuonna 2026) koskee työsopimussuhteisia työntekijöitä. Perhehoitajat eivät ole Pohteeseen työsopimussuhteessa, jonka vuoksi heille muodostuisi 0,55 euron kilometrikorvauksesta veroseuraamuksia 0,20 euron osuudelta per kilometri. Pohde on arvioinut, että Verohallinnon verovapaan kilometrikorvauksen hyöty perhehoitajalle jäisi marginaaliseksi, koska nykyisen kilometrikorvauksen päälle maksettava korotus olisi perhehoitajalle kokonaisuudessaan verotettavaa.

Asia Perhehoitoyhdistys pyytää toimintaohjeeseen lisättäväksi linkin Perhehoitokeskuksen omavalvontasuunnitelmaan ja perustelee kantaa sillä, että lastensuojelussa

viranomaistyössä tulee olla avoimuus ja tieto, mihin ottaa yhteyttä, mikäli ongelmia ilmenee.

Vastaus: Pohde toteaa, että Lakia sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta (741/2023) ei sovelleta 2 §:n 3. mom. mukaisesti perhehoitolain (263/2015) mukaiseen toimeksiantosuhteiseen perhehoitoon. Valvontalain omavalvonnan edellytys koskee Perhehoitokeskuksen toimintaa ja yksityisenä sosiaalipalveluna hankittavan perhehoidon ostopalvelun tukipalvelutuottajan toimintaa.

Perhehoitoyhdistyksen näkemys on tärkeä ja toimintaohjeeseen on lisätty ohjeteksti kappaleeseen 32 *Poikkeus- ja kriisitilanteet perhehoidossa* seuraavasti "Ohjausta ja neuvontaa edellyttävissä tilanteissa tai ongelmatilanteissa perhehoitaja voi olla yhteydessä Pohteen perhehoidon keskuksen nimettyyn vastuutyöntekijään arkisin virka-aikana. Sijaishuollossa olevan lapsen asioissa tulee olla yhteydessä lapsen asioista vastaavaan sosiaalityöntekijään tai hänen sijaiseensa. Jos lapsen asioista vastaavaa sosiaalityöntekijää ei tavoiteta, tulee olla yhteydessä sosiaalityöntekijän esihenkilöön." Kappaleessa ohjeistetaan lisäksi, että: "Kiireellisissä hätätilanteissa perhehoitaja on yhteydessä hätäkeskukseen (poliisi, ambulanssi ja sosiaali- ja kriisipäivystys) ja sen jälkeen tekee ilmoituksen kirjallisesti Pohteen Perhehoidon keskukseen ja lapsen asioista vastaavalle sosiaalityöntekijälle. Jos lapsi karkaa perhehoidosta, tulee perhehoitajan tehdä lähietsintä. Jos lasta ei löydy, on katoamisesta ilmoitettava viipymättä hätäkeskukseen ja kirjallisesti Pohteen Perhehoidon keskukseen ja lapsen asioista vastaavalle sosiaalityöntekijälle. Perhehoitajan on tehtävä kriisi- ja väkivaltatilanteista sekä lapsen katoamisesta kirjallinen lastensuojeluilmoitus lapsen asioista vastaavalle sosiaalityöntekijälle.

Perhehoitajalla on mahdollisuus saada kriisitilanteissa perhehoitolain 15 § määrittämää tukea ja tapaaminen vastuutyöntekijän kanssa."